

EGYÜTTÉRZUNK AZZAL A FELHABORODÁSSAL IS, a melyet a Gailmoretól szintén kezdett Borshy Kerekes György fejez ki több lapban közölt "Husz évben egyszer" című cikkében. Igazat adunk a Református Egységület szervező főtítkáranak abban is, amit a Gailmore-táamdás háttéréről elmond s ami egyezik a fentebb kifejtettekkel. De volna egy szavunk ahhoz, amit egyebekben állít e hosszú hallgatás utáni megszólalásában.

Azt írja Borshy Kerekes György: "Ahogyan harcoltam és harcolok az elsők között a nácizmus fekélye ellen, ugyanúgy szemben állok a másik rákterével (a kommunizmussal r. o.) is." Bocsánatot kérünk, de mi nemcsak "az elsők között" nem láttuk és nem látjuk harcolni Borshy Kerekes "a nácizmus fekélye ellen," de ígérete, sőt mondhatnánk fogadalma ellenére, életünk nélkülöztük őt ez irányban az egész idő alatt; egyáltalán nem láttuk, nem hallottuk, hogy a nácik ellen hadakozott volna. Még ebben a megszólalásában is, amikor alkalma volt hosszú idők felgyülemlett érzéseit kifejezésre juttatni, egyetlen szóval sem szögezi le magát nyíltan és lelkesen a demokratikus világnézet mellett. Szükszavú és tág értelmű általánosságokhoz köti magát minden részletező őszinteség, nyíltszívű bőbeszédűség elkerülésével...

* Hubay
Kálmán
tanítómestere
és címbosa
mondja ezt!!!

Cő maga
mondta, hogy
Hubay az ő
tanítványa volt!

Oscar Robert in "Bethleheemi Hírado"
Aug 20 - 1943

EGYÜTTÉRZUNK AZZAL A FELHABORODÁSSAL IS,

a melyet a Gailmoretól szintén kezdett **Borshy Kerekes György** fejez ki több lapban között **"Husz évben egyszer"** című cikkében. Igazat adunk a **Református Egylet** szervező főtítkáranak abban is, amit a **Gailmore-táamdás** háttéréről elmond s amit egyezik a fentebb kifejtettekkel. De volna egy szavunk ahhoz, amit egyebek ben állít e hosszú hallgatás után megszólalásában.

Azt írja **Borshy-Kerekes György**: **"Ahogyan harcoltam és harcolok az elsők között a náciizmus fekélye ellen, ugyanugy szemben állok a másik rákfenevel (a kommunizmussal r.o.) is."** Bocsanatot kérünk, de mi nemcsak **"az elsők között"** nem láttuk és nem látjuk harcolni **Borshy-Kerekes** "a náciizmus fekélye ellen," de ígérete, sőt mondhatnánk fogadalma ellenére, élénken nélkülöztük őt ez irányban az egész idő alatt; egyáltalán nem láttuk, nem hallottuk, hogy a náci ellen hadakozott volna. Még ebben a megszólalásában is, amikor alkalma volt hosszú idők felgyülemlett érzéseit kifejezésre juttatni, egyetlen szóval sem szögezi le magát nyíltan és lelkesen a demokratikus világnézet mellett. Szükszavu és tág értelmű általánosságokhoz köti magát minden részletező őszinteség, nyíltszívű bőbeszédűség elkerülésével...

Alig két hónapja voltam Amerikában, amikor 1941 januárjában New Yorkban, a **Bartos-féle** étteremben lefolyt az emlékezetes **"Keleti sajtókonferencia,"** amelyben az amerikai magyar sajtó feladatait beszélték meg Magyarországnak az Axishez történő szerencsétlen lecsatlakozása kapcsán. Vendégként, "green horn"-ként jelentem meg az értekezleten s ezért nem akartam érdemi felszólalással előtérbe lépni, de feltűnt nekem, hogy egyetlen szó sem hangzott el arról, hogy az amerikai magyarságnak most már az volna a feladata, hogy az angolnyelvű lapok útján felvilágosítsa

* *Hubay Kálmán tanítómestere és Lindner mondja ezt!!!*

Cő maga mondta, hogy Hubay az ő tanítványa volt!

"Hirado"

a demokráciák közvéleményét, milyen tragikus okok nyomták át a mindenkor demokratikus érzületű magyarságot a náciizmus és a hitleri tulerő oldalára, mi hajtotta bele a helytelen szerepbe. Ehelyett **Borshy Kerekes** azt fejtegette kedvteléssel, hogy a Szövetség megbízhatósági leveleket fog kiadni a magyarok számára, sőt érmeiket is fognak csináltatni, amelyek igazolást jelentenek az amerikusok előtt, különböző, egyszerűbb és diszeőbb kivitelben, eszerint emelkedő áron...

Ellenben volt néhány momentum **Borshy Kerekes** szereplésében, amivel tetszésemet nyerte meg s amelyek ellentétben álltak a róla még Európában olvasott korholó amerikai magyar lapcikkekkel. Kiutasította a teremből egy **Deák Zoltánt**, az akkor még a demokráciák háborújával szemben álló **Magyar Jövő** munkatársát, ugyszintén **Báchkay Albertet**, a **Magyar Távirati Iroda** tudósítóját. Utóbbi kapcsán hangoztatta, hogy a Szövetségnek semmi köze az Amerikával ellenséges magyar kormányhoz s ezért összeférhetetlenek tartja, hogy egy alkalmaszintje jelen legyen a tanácskozáson. Kifejtette **Borshy Kerekes**, hogy olyan munkát kell végezni, hogy "Magyarországnak szava lehessen a békeasztalnál." Szivemből szólt ezzel, bár nem mondta meg, hogyan képzeli el e munka részleteit... De némileg megnyugtató, amikor egy liberális szerkesztő felolvasott egy határozati javaslatot a teendőkről s **Borshy Kerekes** nyomban felállt és kifogásolta. Azt mondta, egy fontos szempont kimaradt belőle: az emberi jogokért való harc! És ragaszkodott, hogy azt bevegyék a határozatba. Megvallom, megfogott akkor ez a gesztusa és azt mondtam neki:

— Nagyon kellemesen lepett meg ez a szereplése. Egyelőre csak annyit mondhatok . . .

S Borshy Kerekes derűsen válaszolta:

— Mindig szerettem kellemes meglepetéseket szerezni az embereknek.

Nos, — hogy-hogynem — ami azután következett, már nem volt kellemes élmény a számomra. Leszem, vártam **Borshy Kerekes** egész testtel, egész lélekkel való kiállását a náciizmus ellen, határozott állásfoglalását e világnézeti háborúban, a nagy harcot az emberi jogokért, de **hiába vártam**. Egy-két cikkét láttam a **Népszavában**, de nagyító üveggel kellett benne keresni a náciellenes hanghoz hasonlót. **New Yorkban** 1941 március 15-én beszédet mondott, de abban is csak egy elmosódott, halovány mellékmondatbeli célzást hallottam ily irányban. Aztán jött a nagy reklámmal beharangozott **Kossuth-bál**, amelynek **Borshy Kerekes** volt a főszónoka. "A szavak elrepülnek, az írás megmarad" jelisével felolvasta beszédét, amelyben egyetlen egy szó utalás sem volt a mai helyzetre, arra, hogy ma megint, mint **Kossuth** idejében a német uralom ellen kell megvédeni a magyar függetlenséget. Egyetlen szó sem volt **Hitler** és a náciizmus ellen, mintha nem is a világtörténelem egyik legnagyobb orvostámadó háborúja folynék odakint a népek szabadságával szemben. S egyetlen szó sem volt, amely helyeselte volna Amerika segítségét a demokrácia, a népek szabadságának ügye oldalán. Semmitmondó, üres szavak repültek el a fontosnak mondott kéziratból s ez a negatívum beszédesebbnek érződött minden hallgatásnál, fájdalmas és elszomorító volt a számunkra, akik emlékezünk a Bartos-beli fogadkozásra.

Ugyanakkor **Borshy Kerekes** a Szövetség szervező főtájkári munkáját látta el és a jelek szerint **Kerekes Tibor** mellett neki kellett legyen legnagyobb szerepe a Szövetség deklarációinak megalkotásában. Több deklaráció jelent meg ez idő alatt s demokratikus szempontból, az "emberi jogok" szempontjából egyik sem volt kielégítő, sőt 1941 november 4-én megjelent egy szövetségi nyilatkozat, amely azt hangsúlyozta ki, hogy csak a függetlenségi kérdésben állnak szemben Németországgal, a miként szemben állnának más országgal (Anglia vagy más?), ha veszélyeztetné a magyar függetlenséget. Vagyis a világnézeti kérdésben nem emeltek kifogást a náciizmus ellen. (Súlyosbbitotta az ügyet, hogy röviddel előbb jelent meg **dr. Sebestény János** általam elsőnek kifogásolt interjúja a Szövetség vezetőségével, amelyben kijelentették, hogy "nem vagyunk németellenesek, hanem pro-hungaristák" s hogy úgy a magyar, mint a német kormány tud az amerikai magyar mozgalomról és nem kifogásolják azt.)

Máig sem tudjuk, hogy mily fokban volt **Borshy Kerekesnek** része az ominózus november 4-iki nyilatkozat megszövegezésében, de tény annyi, hogy a nyilatkozat nyomán támadt felzudulásra azzal válaszolt a Szövetség vezetősége, hogy a néhány héttel később tartott pittsburghi konvención egyetlen köszönő szó nélkül, kurtánfurcsán menesztették **Borshy Kerekes** a főszervezői hatáskörből, sőt az igazgatóságba sem választották be, egyszerűen kitétték a szűrét. Másnap volt az **Eckhardt-tábor** alakulása és **Borshy Kerekes** vezette a küldöttséget, amely az emberi jogok mellett csak feltételesen és részlegesen állástfoglaló **Eckhardt Tibort**, az új vezért meg hívta a gyűlésre . . .

Akkor **Borshy Kerekes** vissza-

vonult s keserűségét valamint egyéb érzületeit egy homályos versben hozta kifejezésre, amely számos lapban megjelent s amelyből csak az a bizalom tetszett ki, hogy mások lejárják magukat, s azonban "meg fog maradni." politikailag túléli őket...

Ez minden. Legfeljebb még annyit jegyezhetünk fel, hogy egy zsidó vallási folyóirat szűk nyilvánossága előtt kollégialis egyházi hangon levelet jelentetett meg, de soha a magyarság széles rétegei előtt, soha az első sorokban nem láttuk harcolni Borshy Kerekes-t a náci ellen. Nagyon elmaradtak a remélt további kellemes meglepetések, csalódtunk és akik siettünk a Bartos-ban kalapot emelni Borshy Kerekes előtt, elszontyolódva igyekeztünk nem megismerni a másik Borshy Kerekes-t...

De mostanában kárpótolva érezzük magunkat a háborus világfront kellemes meglepetései, a Szövetségesek ragyogó győzelmei által. S úgy látszik, a kellemes meglepetések nem jönnek egyedül, mert ime az elvonult Borshy Kerekes is végre megszólal és a

náci-fekély elleni kitöréssel lép meg bennünket. Örülünk neki, ha őszinte. Jobb későn, mint soha. Nekünk lett volna a legnagyobb öröm, ha azok, akik a magyar igazságnak olyan lelkes harcosai, mint Borshy Kerekes, a belső revízió terén is valóban a demokratikus magyar lélek ihletett kifejezőiként a jogtalanságban és nyomorúságban élő magyar szegény-nép jobb sorsának testveri apostolaiként álltak volna ez időkben az első harcokban, ha ők vitték volna elől a zászlót úgy a demokratikus nemzeti, mint a demokratikus emberi jogokért!

Mélységesen elítéljük a kommunisták és fegyvertársaik galád támadásait, de magára is vessen Borshy Kerekes György a lelkesen beigért szép és nagy megmutatkozás elmaradásáért, amely ha valóban megtörténik, ha Borshy Kerekes valóban ott harcolt volna "az elsők között a náci fekély ellen," mindenki hahotával térne most napirendre e támadások fellett...

DE AMIT EDDIG ELMULASZTOTTAK, még most is pótolhatják Borshy Kerekes és az a kör, amely benne látja irányítóját. Nem tudjuk eléggé hangoztatni, magyar szempontból, magyar érdekből, mennyire fontos volna ez még ma is! Elő a magyar reformátusság dicső tradícióihoz oly méltó demokratikus, liberális, szociális hevű cikkekkkel és beszédekkel, elő a náci-ellenes furbával, a krisztusi szellem harcával a hitleri barbarizmus ellen, fel "az elsők között" teljes gőzerővel "a náci fekély és a másik rákefne", minden diktatura, minden embertiprás leküzdésére! Szeretnénk újra és most már sorozatosan "kellemes meglepetéseket," szeretnénk újra kalapot emelni a Borshy Kerekes Györgyöknek!

